

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Ways of Urban Community Life and Livelihood on Sufficiency Economy Philosophy วิถีคนเมืองกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด¹

ABSTRACT

The purposes of this study were to explore knowledge, to analyze behaviors and levels of applying for the principal of sufficiency economy philosophy both in the level of the families and the community, and to study the way of happily lives according to sufficiency economy philosophy of people in the urban community at Dusit district in Bangkok. In random sampling, Yamane Taro's technique and nonprobability samples were used in this study. A total of 392 survey questionnaires were administered to potential respondents. The head of the urban community and twenty-six people-respected committees were interviewed in depth. The findings showed that the mostly urban people have had knowledge about sufficiency economy philosophy in the highest level. Particularly they are aware of the any necessary expenses for supporting lives not to be luxurious.

They do not take advantage of other people and colleagues when participating in activities of the community or society. People

economically know to pay and it is the moderately important basic. For participating in the activities in the level of person and household according to sufficiency economy philosophy of people, it overall is at high level. Particularly it is aspect of the use and protection of natural resource and environment. The economy, the use of appliances is always turned off when they leave from their houses. It is very important for people and their members of family earning the honest living. They do not oppress other people. The moderation is used when they capitalize on something. They totally believe and behave one-self well to practice the oneself-respected religion.

About applying for sufficiency economy philosophy in the level of person and household, the mind level of people agrees with the word "sufficiency", that is, it helps them for their own development. They satisfy with the way of sufficient lives. These are applied for oneself and their members in good path such as reducing desires and practicing along the religion. In the level of the community it is not clear, and the way of oneself and family is adjusted to on certain situation. The way of their happily lives in the

¹ สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โทรศัพท์ 0-2160-1316
email : phusit.ph@ssru.ac.th

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

level of person and household is that the head of household and members adhere to honest career and do not oppress other people. The moderation is used when they capitalize on something. Although it is very hard, they firmly believe in sufficiency, adhere and practice the teachings of religion. The consciousness, concentration, and wisdom are used in the way of their lives by focusing on the middle way and sufficiency.

Keywords: Activity, Application, Attitude, Sufficiency economy Philosophy, Urban Resident, Understanding

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้สำรวจความรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์พฤติกรรมและระดับการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน และศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 392 ตัวอย่างโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเมืองที่ประชาชนเคารพนับถืออีก 26 ชุมชนเมือง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องการใช้จ่ายที่ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพและไม่สุรุ่ยสุร่าย การกระทำกิจกรรมร่วมในชุมชนหรือสังคม ไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน การรู้จักประหยัด มัธยัสถ์เป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ ส่วนการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนชี้ได้ว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการใช้และการ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวกับการประหยัด เช่นการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ ขณะที่ในด้านการดำรงชีวิต ประชาชนให้ความสำคัญกับ การประกอบอาชีพของตนและสมาชิกในครอบครัวเป็นอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักพอประมาณไม่ลงทุนเกินตัว การยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ ส่วนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วยกับด้านจิตใจกับคำว่า “พอ” ที่เป็นการพัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง จะประยุกต์ใช้กับตนและสมาชิกในครอบครัว เช่น ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอยู่เสมอ แต่ในระดับชุมชนยังไม่ปรากฏชัดเจน แต่จะมีการดำรงชีวิตด้วยการปรับตัวเองและครอบครัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีแนวทางในการดำรงชีวิตที่มีความสุข คือ การที่ผู้นำครอบครัวและสมาชิกยึดมั่นในการประกอบอาชีพสุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักพอประมาณ ไม่ลงทุนเกินตัว แม้จะลำบากก็ต้องยึดหลักความพอเพียง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาและใช้ชีวิตอย่างมีสติ สมาธิ ปัญญา และเดินทางสายกลาง

คำสำคัญ : ความรู้ความเข้าใจ, ทศนคติ, กิจกรรมและการประยุกต์ใช้, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, คนเมือง

บทนำ

ตราตั้งตั้งวันพฤหัสบดี ที่ 18 กรกฎาคม 2517 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังมีใจความพระบรมราโชวาทว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมีพอกิน

พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไปหากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องกันด้วย ก็จะทำให้เกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้...” (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2552: 125) นอกจากนี้ พระองค์ทรงเน้นย้ำเสมอด้วยพระบรมราโชวาทที่พระราชทานผ่านมูลนิธิชัยพัฒนาที่สะท้อนความสำคัญถึงเศรษฐกิจพอเพียงต่อประเทศชาติไว้ว่า “...เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...” (ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2552: 4)

ตลอดระยะเวลากว่า 40 ปี ที่ชาวไทยได้รับรู้คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างต่อเนื่องในหลากหลายช่องทางของสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่น ๆ จนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้ ในหลายระดับทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ หลายกลุ่มอาชีพ หลายหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่สามารถใช้ได้กับทุกคน ทุกอาชีพ ทุกกลุ่ม ทุกชนชั้น ทั้งชนชั้นรากหญ้า ชนชั้นกลาง ชนชั้นสูง โดยจะต้องเกิดจิตสำนึก มีความศรัทธาเชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไป

ปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป นี่เป็นเหตุผลสำคัญที่ขณะนั้นประเทศไทยได้เผชิญหน้าในการได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งภายใน และภายนอก (กระแสโลกาภิวัตน์) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ยากที่จะจำแนกให้ละเอียดเพื่อค้นหาต้นเหตุได้ว่าเกิดจากอะไรเพราะการเปลี่ยนแปลงต่างเชื่อมโยงกันและกันไว้อย่างเป็นกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในเชิงลบมักจะตามมาเป็นเงาตามตัวด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน(มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550: 2-3) ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ของประเทศที่มีผลกระทบต่อประชาชนคนไทยทั้งประเทศได้อุบัติในสายพระเนตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอด พระองค์จึงทรงย้ำเตือนและให้คำแนะนำต่อประชาชนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงมาตลอดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนคนไทยด้วยความห่วงใย เพราะผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์จะส่งผลก่อนกับประชาชนที่เป็นสังคมเมือง ที่มีพฤติกรรมมารับข้อมูลจากช่องทางสื่อสารที่รวดเร็ว ผลจากนโยบายของหน่วยงานรัฐในการพัฒนา ผลจากการขยายฐานเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม การค้า ระบบขนส่งต่าง ๆ ต้องเริ่มต้นที่คนเมืองก่อนเสมอแล้วค่อยขยายสู่ปริมณฑลและต่างจังหวัดหรือชนบทต่อไป เช่นเดียวกันผลกระทบที่เกิดขึ้นในมิติสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ก็ย่อมเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจเมือง เพราะฐานเศรษฐกิจอยู่ที่เมืองเป็นสำคัญ เช่นในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่แตกในปี พ.ศ. 2540 ประชาชนทั้งประเทศได้รับผลกระทบอย่างหนักจนแทบจะไม่สามารถเอาตัวรอดพ้นจากวิกฤตครั้งนั้นได้ เพราะความเข้มแข็งภายในสังคมเมืองมีน้อย

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

โดยเฉพาะเขตดุสิตที่อยู่ท่ามกลางเมืองหลวง และผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลพื้นฐานพบว่า ชุมชนมีทั้ง 4 ประเภท คือ ชุมชนเมือง ชุมชนแออัด ชุมชนเคหะสถาน และชุมชนทหาร รวม 47 ชุมชน โดยประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีระดับการศึกษา ม.6 หรือ ปวช. มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 9,000 บาท ถัวเฉลี่ยรายได้วันละ 300 บาท ส่วนผู้มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 11.55 (ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด, 2553: 159-161) ชี้ให้เห็นว่าประชาชนเขตดุสิตพื้นฐานเป็นชุมชนจัดตั้งขึ้น มีชุมชนดั้งเดิมน้อยมาก จึงเป็นผู้นที่อพยพมาจากคนหลากหลายพื้นที่เป็นกลุ่มชนชั้นรากหญ้าที่มีฐานะครอบครัวยากจน ถึงคนชั้นกลางไปถึงสูงมีฐานะครอบครัวที่ร่ำรวย ซึ่งกลุ่มหลังมักจะไม่ได้อาศัยอยู่ในชุมชน แต่จะมีบ้านพักอาศัยรวมกับกิจการร้านค้าหรือบริษัทอยู่ริมถนนสายหลักของเขตนั่นเอง และพื้นที่เขตดุสิตยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานภาครัฐจำนวนมากที่ประชาชนจะมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและการรับรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ง่ายกว่า สะดวกกว่าประชาชนในต่างจังหวัดหรือในชนบทที่ห่างไกลจากเมืองหลวงออกไป รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงการจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานราชการ หน่วยงานการศึกษา ทั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่าง แต่ยังไม่ปรากฏชัดเจนว่าประชาชนในเขตดุสิตมีวิธีการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร จึงกำหนดเป็นประเด็นในการศึกษาไว้ให้เป็นแนวทางชี้แนะให้กับประชาชน ชุมชน และหน่วยงานรัฐได้มีข้อมูลสำคัญในการพัฒนาประชาชนในพื้นที่สังคมเมืองด้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวเป็นพื้นฐานได้อย่างสมบูรณ์และยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนเมือง ด้วยการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจทัศนคติ การปฏิบัติในกิจกรรม ความสุขในระดับพื้นที่ชุมชน และการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

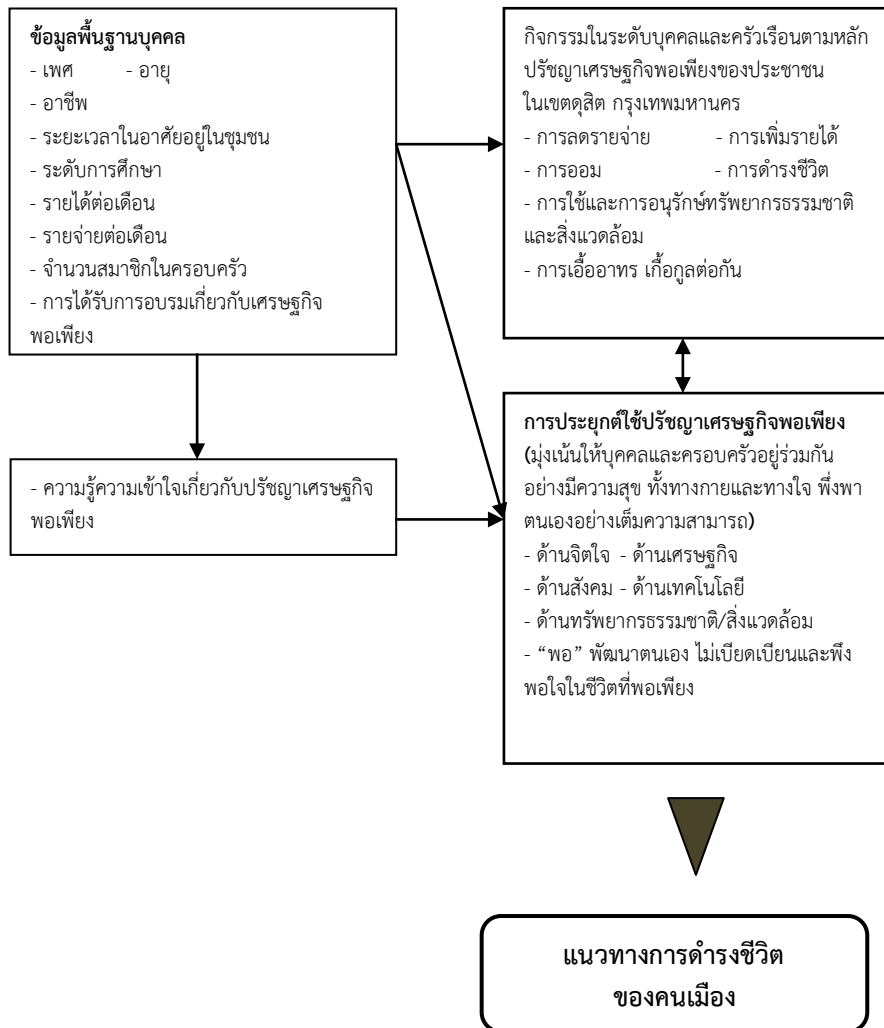
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ใน 26 ชุมชนเมืองหลวง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 19,847 คน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน ตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973: 125) สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ด้วยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทำการรวบรวมข้อมูลที่มีความชัดเจนและมีความสมบูรณ์ที่สุด นำวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมพัทธ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ตามโครงสร้างเนื้อหาที่กำหนด เกณฑ์การวัดทัศนคติ เกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตนั้นโดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00 (มากที่สุด) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 (มาก) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 (ปานกลาง/เฉย) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 (น้อย) ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 (น้อยที่สุด) โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ผลการวิจัย

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จาก 26 ชุมชน จำนวน 392 กลุ่มตัวอย่าง พบผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ลักษณะข้อมูลพื้นฐานบุคคลสำหรับประชาชนที่ตอบแบบสอบถามในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63.27) มีอายุไม่เกิน 40 ปี (ร้อยละ 34.69) ประอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 24.74) และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่เขตดุสิตตั้งแต่ระยะเวลา 31 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 36.48) ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (ม.1-6,ปวช.) (ร้อยละ 40.05) มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท (ร้อยละ 39.54) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คน (ร้อยละ 21.68) ทั้งนี้ประชาชนเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (ร้อยละ 54.85) จะเน้นการอบรมภายในชุมชนโดยกรรมการชุมชน (ร้อยละ 26.79) และหน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 21.68) ส่วนการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม (ร้อยละ 47.45) โดยเฉพาะเป็นสมาชิกกลุ่ม

กลุ่มออมทรัพย์ (ร้อยละ 17.35) และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ร้อยละ 13.27)

นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนมากประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจเกือบร้อยละ 100 ได้แก่ การใช้จ่ายใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพและไม่สุรุ่ยสุร่าย (ร้อยละ 99.74) การกระทำกิจกรรมร่วมในชุมชนหรือสังคมไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 99.23) การรู้จักประหยัด มัธยัสถ์เป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ (ร้อยละ 98.98) การประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิตเสมอเป็นเงื่อนไข ด้านคุณธรรม (ร้อยละ 98.72) การลงทุนในกิจการงานใด ๆ ต้องไม่ทำเกินตัวเกินความสามารถของตน (ร้อยละ 98.47) และการกระทำกิจการลงทุนใด ๆ ต้องค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรู้จักวางแผน (ร้อยละ 98.21) ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตอบถูกต้อง		ระดับความรู้ความเข้าใจ
		จำนวน	ร้อยละ	
1	การใช้จ่ายใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพและไม่สุรุ่ยสุร่าย	391	99.74	มากที่สุด
2	การลงทุนในกิจการงานใด ๆ ต้องไม่ทำเกินตัวเกินความสามารถของตน	386	98.47	มากที่สุด
3	การกระทำกิจกรรมร่วมในชุมชนหรือสังคมไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน	389	99.23	มากที่สุด
4	การรู้จักประหยัด มัธยัสถ์เป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ	388	98.98	มากที่สุด
5	การพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ อย่างสม่ำเสมอ	235	59.95	น้อย
6	การรู้จักคิด วางแผน วิเคราะห์ สังเคราะห์ว่าควรทำหรือไม่ควรนั้นแสดงถึงการมีเหตุผล	383	97.70	มากที่สุด
7	การกระทำกิจการลงทุนใด ๆ ต้องค้นหาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรู้จักวางแผน	385	98.21	มากที่สุด

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตอบถูกต้อง		ระดับความรู้ความเข้าใจ
		จำนวน	ร้อยละ	
8	การกระตุ้นตนเองให้เป็นคนรักศึกษา หาความรู้ใส่ตัวทั้งการดำรงชีพและในอาชีพเสมอ	379	96.68	มากที่สุด
9	การรู้จักเคารพกฎกติกาของครอบครัว ชุมชน สังคม หรือองค์กรที่ตนเองเกี่ยวข้องด้วย	379	96.68	มากที่สุด
10	การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงานต้องยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญเสมอ	216	55.10	น้อย
11	การจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือการจัดทำบัญชีรายรับ-จ่าย เป็นการวางแผนที่ดีของตนเองและครอบครัวต่อการดำรงชีพในอนาคต	376	95.92	มากที่สุด
12	การติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงของสังคม บ้านเมือง เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ	371	94.64	มากที่สุด
13	การรู้จักวางแผนระบบการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือน วางแผนอนาคตให้กับคนในครอบครัวรู้จักการเก็บออมเพื่ออนาคต	379	96.68	มากที่สุด
14	การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน	373	95.15	มากที่สุด
15	การประกอบอาชีพหลาย ๆ อย่างในช่วงเวลาใกล้เคียงกันเพื่อหารายได้ให้มากขึ้น	166	42.35	น้อยที่สุด
16	การรู้จักแสวงหาความรู้จากหลากหลายแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารเป็น การสร้างรอบรู้ และรอบคอบก่อนการตัดสินใจในการกระทำใด ๆ เป็นเงื่อนไขด้านความรู้	384	97.96	มากที่สุด
17	การประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์สุจริตในชีวิตเสมอเป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม	387	98.72	มากที่สุด
18	การประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ในหน้าที่การงานเป็นเงื่อนไขด้านคุณธรรม	369	94.13	มากที่สุด
19	การดำรงชีวิตด้วยความระมัดระวังเป็นเงื่อนไขด้านความรู้	349	89.03	มากที่สุด
20	การดำรงชีวิตด้วยสติปัญญาเป็นเงื่อนไขของความรู้	356	90.82	มากที่สุด

2) ระดับการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยนี้พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านที่สำคัญ ระบุได้ว่า การปฏิบัติในกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติในกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้

- 1) ด้าน การใช้ และ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.99)
- 2) ด้านการดำรงชีวิต (ค่าเฉลี่ย 3.95)
- 3) ด้านการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกัน (ค่าเฉลี่ย 3.86)
- 4) ด้านการลดรายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.57)
- 5) ด้านการออม (ค่าเฉลี่ย 3.50)

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

6) ด้านการเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 3.46) เนื่องจากประชาชนในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท และที่สำคัญประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 30 กว่าปีขึ้นไป เมื่อพิจารณารายรับแล้ว อาจไม่มากนักจึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ

ในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมืองด้านการเพิ่มรายได้จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็น ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงระดับการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติในกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	Mean	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านการลดรายจ่าย	3.57	0.78	มาก
ด้านการเพิ่มรายได้	3.46	1.02	มาก
ด้านการออม	3.50	0.98	มาก
ด้านการดำรงชีวิต	3.95	0.72	มาก
ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.99	0.70	มาก
ด้านการเอื้ออาทร เกื้อกูลต่อกัน	3.86	0.84	มาก
ผลรวม	3.72	0.70	มาก

ดังนั้นหากพิจารณารายด้านจะเห็นได้ว่า รายละเอียดที่น่าสนใจคือ ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.99) โดยมีระดับการปฏิบัติในกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมืองภาพรวมอยู่ในระดับมากค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ประชาชนมีการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเมืองด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 4.35) นอกจากนี้กิจกรรมที่ทำอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก เช่น ถ้าหากเครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหายตนเองจะซ่อมก่อนเสมอแล้วนำกลับมาใช้งานอีกครั้ง โดยจะไม่เลือกที่จะทิ้งแล้วซื้อใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.05) การเลือกซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค

ที่คำนึงถึงการไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือคำนึงถึงการช่วยลดภาวะโลกร้อน (ค่าเฉลี่ย 3.92) ตนและครอบครัวมีการกำจัดขยะ และของเสียอย่างถูกวิธี (แยกขยะ) (ค่าเฉลี่ย 3.89) และ การที่ตนและครอบครัวจะเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลแม่น้ำ ลำคลอง และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่จัดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.76) เนื่องจากประชาชนในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ค่าขายและพ่อบ้านแม่บ้าน รวมถึงพนักงานบริษัทรายได้ไม่ เกิน 10,000 บาท หรือสูงกว่าเล็กน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาศัยอยู่ในชุมชนเมืองด้วยระยะเวลา 30 กว่าปี ขึ้นไปและอยู่ในพื้นที่ที่ตั้งของหน่วยงานราชการต่าง ๆ มากมายจึงทำให้ประชาชนรู้จักที่จะเข้าร่วมกิจกรรม การดูแลแม่น้ำ ลำคลอง และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนตามลำดับ ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ตารางที่ 3 แสดงระดับการปฏิบัติในกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
จำแนกตามด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ	ด้านการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	Mean	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ใช้ประโยชน์	4.35	0.83	มากที่สุด
2	ถ้าหากเครื่องใช้ไฟฟ้าเสียหายตนเองจะซ่อมก่อนเสมอแล้วนำกลับมาใช้งานอีกครั้ง โดยจะไม่เลือกที่จะทิ้งแล้วซื้อใหม่	4.05	0.93	มาก
3	ตนและครอบครัวมีการกำจัดขยะ และของเสียอย่างถูกวิธี (แยกขยะ)	3.90	0.97	มาก
4	ตนและครอบครัวจะเข้าร่วมกิจกรรมการดูแลแม่น้ำ ลำคลอง และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่จัดขึ้น	3.76	1.07	มาก
5	การเลือกซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคที่คำนึงถึงการไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือคำนึงถึงการช่วยลดภาวะโลกร้อน	3.92	0.89	มาก
ผลรวม		3.99	0.70	มาก

3) ระดับความคิดเห็นหรือทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในข้อนี้ชี้ได้ว่า ความคิดเห็นในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ค่าเฉลี่ย 4.04) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ด้านจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 4.33)
- 2) ด้าน “พอ” พัฒนาดตนเอง ไม่เบียดเบียน และพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.23)
- 3) ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.12)

4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.97)

5) ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.84)

6) ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 3.75)

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ประชาชนจะคำนึงถึงค่าว่าการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านจิตใจ และให้ความสำคัญกับคำว่า “พอ” ในการพัฒนาตนเอง ไม่เบียดเบียนคนอื่นและพึงใจกับชีวิตปัจจุบัน ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับด้านสังคมและจิตใจเป็นหลัก ดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	Mean	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านจิตใจ	4.33	0.61	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ด้านเศรษฐกิจ	3.84	0.73	เห็นด้วยมาก
ด้านสังคม	4.12	0.72	เห็นด้วยมาก
ด้านเทคโนโลยี	3.75	0.82	เห็นด้วยมาก
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม	3.97	0.79	เห็นด้วยมาก
ด้าน “พอ” พัฒนาดตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง	4.23	0.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผลรวม	4.04	0.55	เห็นด้วยมาก

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ส่วนรายด้านที่น่าสนใจมี 2 ด้าน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านจิตใจและด้าน “พอ” พัฒนาดนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง โดยระดับความคิดเห็นในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมืองจำแนกตามด้านจิตใจ ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.33) ที่สำคัญยิ่งในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นอยู่กับจิตใจที่ประชาชนมีความตั้งใจว่าจะประกอบอาชีพที่สุจริต แม้จะลำบากสักเพียงใดก็ตามและไม่ย่อท้อต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความตั้งใจที่จะดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงและรู้จักพึ่งตนเอง

นอกจากนี้ ระดับความคิดเห็นในด้าน “พอ” พัฒนาดนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง พบว่า ความคิดเห็นในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเมืองจำแนกตามด้าน “พอ” พัฒนาดนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.23) โดยเฉพาะประเด็นที่ว่าตนและสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.33) มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นการร่วมกันวางแผนชีวิต ตระหนักกับการพัฒนาดนเอง การพึ่งตนเองโดยเรียนรู้ที่จะอยู่กับคำว่า “พอ” เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.20) และการได้ยึดความประหยัด และลดความฟุ้งเฟ้อกับการใช้ชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 4.17) ซึ่งให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่ตระหนักในการปฏิบัติตนตามแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญมีความสุขกับการดำรงชีพตามอัตภาพของตน พร้อมกับพยายามเรียนรู้กับคำว่า “พอ” เสมอ

4) เมื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามกิจกรรมและการประยุกต์ใช้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมืองย่านกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ประเด็นที่สำคัญ อาทิ การได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจะสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย รวมทั้งผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย ขณะที่การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม สามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมได้มีการปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม รวมทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

5) ผลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทั้ง 26 ชุมชนเมือง พบผลในระดับชุมชนที่น่าสนใจคือ ชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีมีการดำเนินการรวมกลุ่มกันอย่างจริงจังที่ต้องอาศัยภูมิปัญญาของตนเองในการพัฒนาหรือประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังมีบางชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มอาชีพ ที่โดดเด่นที่สุดคือกลุ่มอาชีพประหาระบือธรรมนวดกดจุดฝ่าเท้า ตั้งอยู่ในวัดประหาระบือธรรม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่สำนักงานเขตดุสิตจะนำไปรวมออกงานกิจกรรมตลอด และที่น่าสนใจคือ ชุมชนมีวิธีการ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

พึ่งตนเองด้านการเงินโดยมีกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืม การบริหารจัดการด้านการเงินของชุมชน ได้แก่ กองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ กองทุน SML กลุ่มออมทรัพย์วันละ 1 บาท กองทุนแม่ของแผ่นดินและกองทุนพัฒนาชุมชน ถัดมาคือ ลักษณะของการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามตัวชี้วัดของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ดัชนีชี้วัดความสุขในระดับพื้นที่ชุมชน) พบว่ามีรายละเอียดที่สามารถอภิปรายได้ว่า ในด้านสุขภาพในชุมชนส่วนใหญ่ จะมีศูนย์สุขภาพประจำเพื่อดูแลสุขภาพเบื้องต้นให้กับประชาชน นอกจากนี้ประชาชนหลายคนเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข จะคอยบริการให้กับประชาชนที่เข้ามาใช้บริการจะเป็นผู้สูงอายุมักจะเป็นโรคความดัน โรคเบาหวาน โรคของคนที่ทั่วไป ปวดเมื่อยตามร่างกาย ป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ การเข้าถึงระบบสาธารณสุขจะอยู่ในระดับดี เพราะมีโรงพยาบาลใกล้บ้าน และกรุงเทพมหานครมีศูนย์บริการสาธารณสุข 38 และมีนักศึกษาพยาบาลเกื้อกูลดูแลประชาชนอย่างดีเสมอ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ผู้นำชุมชนเมืองจะมีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงสุดปริญญาตรี แต่จะจบการศึกษาในด้านอาชีพ เช่น ปวช. หรือปวส. มากที่สุด ส่วนประชาชนในชุมชนเมืองจะมีการศึกษาทุกระดับยังเป็นเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครองจะสนับสนุนด้านการศึกษาเป็นอย่างดี ทั้งนี้ในชุมชนยังมีทุนการศึกษาให้เด็กที่มีฐานะยากจนด้วย โดยระดับการศึกษามีตั้งแต่ ประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก ทั้งนี้คุณภาพการศึกษาของเด็ก เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐได้ดีกว่าเมื่อสมัยก่อน (ราว 50 ปีที่แล้ว) ทั้งด้านสื่อการเรียน เทคโนโลยี ผู้สอนที่มีคุณภาพดี เป็นต้น และ ผู้นำส่วนใหญ่จะมีชีวิตการทำงานที่ดี โดยเฉพาะชุมชนทหารจะมีความมั่นคงสูงกว่าผู้นำในชุมชนเมืองอื่น ๆ เพราะเป็นข้าราชการ ส่วนผู้นำที่ไม่ใช่ข้าราชการทหารส่วนใหญ่

จะทำงานในหน่วยงานรัฐ และประชาชนในชุมชนเมืองเป็นทั้งข้าราชการ รับจ้าง ลูกจ้าง ค้าขาย พนักงานบริษัทและประกอบอาชีพอิสระทั่วไป นอกจากนี้ผู้นำชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีรายได้ทุกคนและมีความมั่นใจในรายได้ตามการประกอบอาชีพ นั้น ๆ โดยเฉพาะชุมชนทหารจะมีรายได้ที่มั่นคงสูงกว่าผู้นำชุมชนอื่น ส่วนประชาชนในชุมชนก็จะมีรายได้ตามการประกอบอาชีพสูงต่ำ มั่นคงหรือชั่วคราวขึ้นอยู่กับอาชีพที่ทำ เช่น รับจ้าง ค้าขาย ลูกจ้าง พนักงานบริษัท รับราชการเจ้าของธุรกิจ เป็นต้น แต่พื้นที่ต่าง ๆ ในชุมชนจึงไม่ค่อยสะอาดนัก ชุมชนเมืองมักจะมีบ้านเรือนที่หนาแน่นพอสมควร มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบสมบูรณ์ทั้งไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ถึงขยะประจำบ้านถึงดับเพลิง เป็นต้น นอกจากนี้ในชุมชนค่ายทหารจะมีสภาพแวดล้อมที่ดีมีต้นไม้ร่มรื่น สะอาด ปลอดภัยจากอาชญากรรม ยาเสพติด แต่ยังมีหลายชุมชนเมืองที่มีปัญหาเรื่องยาเสพติด เยาวชนติดยาเสพติด มีมูลสุนัขเยอะ ขยะในชุมชนยังทิ้งไม่เกลื่อนกลาดอยู่บ้าง มีการทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัว มีการลักขโมยในชุมชนบ้าง รวมถึงความขัดแย้งด้านการเมืองของประชาชน แตกแยกแบ่งฝ่ายกันอย่างชัดเจน

ที่น่าสังเกตคือ ในครอบครัวของผู้นำชุมชนมีความสุขและความสัมพันธ์กันดีของสมาชิกในครอบครัว เช่น การรับประทานอาหารร่วมกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวของวันหยุด การได้ปรึกษาหารือร่วมกันเสมอ น้อยครั้งที่จะมีการทะเลาะเบาะแว้งกันในครอบครัว ส่วนประชาชนในชุมชนจะทะเลาะกันบ้างแต่จะเป็นเฉพาะเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองเท่านั้น และระบบการบริหารจัดการของผู้นำในชุมชนจะเป็นไปแบบพี่น้อง พี่พวาศัยเกื้อกูลกันมากกว่าการใช้อำนาจเด็ดขาดหรืออำนาจหน้าที่ แต่จะใช้บทบาทหน้าที่ของความเป็นประธานชุมชนในการทำกิจกรรมร่วมกับประชาชน เช่น การจัดประชุม ร่วมประชุมกับหน่วยงาน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

อื่น ๆ นำข้อมูลข่าวสารมาประสมพันธ์ จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ของประเทศ เป็นต้น ทุกอย่างที่ได้รับมาจากหน่วยงานรัฐมักจะแจกจ่ายไปตามความจำเป็นของประชาชนแต่ละครอบครัว แต่พบว่ายังมีบางชุมชนเมืองที่ผู้นำไม่ยอมแจกจ่ายให้กับประชาชนจนหลายคนไม่ยอมร่วมกิจกรรมในชุมชน ทั้งนี้ยังมีการเอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่มของญาติและเพื่อนสนิทกันเท่านั้น

6) แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในชุมชนเมืองสามารถอธิบายได้ว่า

แนวทางที่ 1 ผู้นำครอบครัวและสมาชิกต้องยึดมั่นในการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักพอประมาณและไม่ลงทุนเกินตัว แม้จะลำบากก็ต้องยึดหลักความพอเพียง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา และใช้ชีวิตอย่างมีสติ สมมติปัญหา เดินทางสายกลางเท่านั้นก็เพียงพอ และปฏิบัติตามในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยการปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าเสมอเมื่อออกจากบ้านหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสมาชิกในครอบครัวให้สม่ำเสมอ

แนวทางที่ 2 ผู้นำครอบครัวและสมาชิกต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน รวมถึงการเข้าอบรมการปฏิบัติตามในการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เสมอ

แนวทางที่ 3 ผู้นำครอบครัวและสมาชิกต้องเปิดโอกาสให้กับตนเองได้เข้าไปมีบทบาทในกลุ่มทางสังคมของชุมชนหรือหน่วยงานให้มากขึ้น เนื่องจากผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

แนวทางที่ 4 ผู้นำครอบครัวและสมาชิกต้องมีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะดำรงชีพด้วยความพอเพียงและพึ่งตนเองให้มากที่สุด ถึงแม้จะมีสถานการณ์วิกฤตใด ๆ กับตนเองหรือครอบครัวก็ตาม

แนวทางที่ 5 ผู้นำครอบครัวต้องหาโอกาสสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท่านชุมชนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก กิจกรรมพัฒนาชุมชน ทำความสะอาดชุมชน บริจาคสิ่งของเพื่อคนยากจน เป็นต้นอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางที่ 6 ผู้นำครอบครัวและสมาชิกให้เข้าใจว่า เราเป็นสมาชิกหนึ่งในชุมชน หากเกิดเหตุหนึ่งใดในชุมชนต้องร่วมรับรู้ ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมกันติดตามประเมินผล และร่วมกันแก้ไขปัญหา อย่างนี้ดูดยอย่าใช้ชีวิตต่างคนต่างอยู่ ให้รู้จัก 2 คำ คำว่า “เอื้อเพื่อเกื้อกูลกันและกัน” และ “ให้อยู่กันและกัน” ในชุมชนจึงจะพบความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในที่สุด

สิ่งสำคัญที่สุดของการวิจัยในประเด็นที่ค้นหาอีกประการหนึ่งคือ รูปแบบวิถีคนเมืองในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่การวิจัยพบว่า “รูปแบบวาทกรรมเศรษฐกิจพอเพียง” “รูปแบบที่รู้แต่ไม่ปฏิบัติ” ทำแบบง่ายไม่ยุ่งยาก เพราะทุกคนมักตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “ทำยากนะ” และบางคนปฏิบัติอยู่แล้วแต่ไม่ทราบว่าเป็นคือการปฏิบัติ จึงทำให้ในการปฏิบัติด้านนามธรรม เช่น หลักธรรมที่จิตใจ โดยวิถีคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองต้องทำงานนอกชุมชน และต้องทำงานให้มีรายได้ มีเงิน เพราะแทบทุกอย่างต้องซื้อ ต้องค่าใช้จ่าย ในรูปแบบการดำรงชีวิต 1 วัน คนส่วนใหญ่มักจะทำงานหารายได้ตั้งแต่ต้นเช้ามืดจะมีชีวิตที่เร่งรีบออกไปทำงาน ซึ่ง 1 วัน ทำงานในหลายหน้าที่ทำงานที่ต้องเร่งรัด เป็นการทำงานมีเป้าหมาย มีตัวชี้วัด

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

มีรูปแบบที่ซับซ้อน หลายครอบครัวจึงมีความไม่สมบูรณ์ พื้นที่ของความสุตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงขาดหายไปชุมชนเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรกที่ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ได้แก่ 1) การใช้ง่ายใด ๆ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นต่อการดำรงชีพและไม่สุรุ่ยสุร่าย 2) การกระทำกิจกรรมร่วมในชุมชนหรือสังคมไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน 3) การรู้จักประหยัด มีอัตลักษณ์เป็นหลักพื้นฐานสำคัญของความพอประมาณ ด้วยความเป็นสังคมเมืองมีวิถีการดำรงชีพที่เร่งรีบในการประกอบอาชีพหรือการทำงาน ถ้าหากไม่มีการประกอบอาชีพหรือการทำงานเพื่อหารายได้การดำรงชีวิตก็ย่อมยากลำบาก เมื่อสภาวะทางสังคมต้องบีบให้ประชาชนอยู่ในภาวะที่แก่งแย่ง แข่งขันกันสูง ต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิตหลายคนทำงานที่ดีมีรายได้สูงหลายคนต้องหาเช้ากินค่ำ ถ้าหากจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ก็ต้องประหยัด อดออม รู้จักใช้ง่าย

ดังนั้น เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง หลายคนจึงตระหนักเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปากท้อง การประกอบอาชีพ การทำงาน และจะเข้าใจความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำว่าความประหยัด ไม่สุรุ่ยสุร่าย ใช้ง่ายเฉพาะที่จำเป็น และทำอะไรไม่เกินตัวเป็นลำดับต้น ๆ ของเศรษฐกิจพอเพียงของคนเมือง (ภูสิทธิ์ ภูคชาะโนด, 2555: 159) นอกจากนี้ยังพบคำเหล่านั้นในผลการวิจัยที่เป็นวาทกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่กว้างขวางนักซึ่งประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงที่คับแคบและจำกัดว่าหมายถึง ชีวิตที่ต้องประหยัดและคำว่า พอเพียง (พอใจในสิ่งที่มีอยู่)

เท่านั้น (นฤมล นิราทร, อรศรี งามวิทยาพงศ์ และ ชไมพร รุ่งฤกษ์ฤทธิ์, 2550: 78) นอกจากนี้ประชาชน (ที่ตอบแบบสอบถาม) ยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าการที่ประชาชนพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ อย่างสม่ำเสมอ การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงานต้องยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญเสมอ รวมถึงการประกอบอาชีพหลาย ๆ อย่างในช่วงเวลาใกล้เคียงกันเพื่อหารายได้ให้มากขึ้น มีลักษณะที่ตรงกันกับความพอเพียงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ลักษณะเหล่านั้นเป็นพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนเมืองซึ่งประชาชนเข้าใจว่าเป็นลักษณะของความพอเพียงด้วยนั่นเอง

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนของประชาชนในชุมชนเมือง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ให้ความสำคัญกับด้านจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 4.33) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้าน คำว่า “พอ” พัฒนาดตนเอง ไม่เบียดเบียนและพึงพอใจในชีวิตที่พอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.13) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่จะยึดมั่นในการประกอบอาชีพที่สุจริตเสมอ ถึงแม้ว่าครอบครัวจะตกอยู่ในภาวะลำบากและขาดแคลนก็ตาม (ค่าเฉลี่ย 4.40) และปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักธรรมทางศาสนาอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.33) โดยความเป็นจริงประชาชนในชุมชนเมืองมีการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว แต่เพียงไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ปฏิบัติประจำอยู่นั้นเป็นความพอเพียงหรือไม่ และที่สำคัญประชาชนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินที่ตนเองเป็นผู้ก่อ แต่ยังไม่ได้มีความทุกข์ยากลำบากจนเลิภัยชีพไม่ได้ แต่กลับพบว่าประชาชนรู้จักตนเองดีพอสมควรว่ามีศักยภาพเพียงใด จะดำรงชีพอยู่อย่างไรกับชีวิตในชุมชนเมือง จะเอาตัวอย่างใดในสภาวะเศรษฐกิจข้าวของแพง จะปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาอย่างไรจึงจะทำให้ตนเองมีความสุขตามอัตภาพซึ่ง ที่สิ่งเหล่าประชาชนสามารถปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวันอยู่

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

จึงทำให้ประชาชนมีความเห็นด้วยว่า ตนเองมีความสุข มีความสุข ยินดีกับชีวิตตามอัตภาพของตนเองที่เป็นอยู่แล้วในขณะนี้ นี่คือการพอเพียง นอกจากนี้ไม่
ว่าประชาชนในชุมชนเมืองหรือนอกชุมชนเมืองจะมีผลต่อการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติในกิจกรรมของเศรษฐกิจพอเพียงเช่นเดียวกัน คือ ปัจจัยด้านการได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลย และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

ประชาชนต้องเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจในหลักคิด หลักวิชา และหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเองและบริบททางสังคมเมืองที่เป็นอยู่ โดยไม่ควรคำนึงถึงพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่คุ้นชินกับวิถีชีวิตคนเมือง เช่นการผูกติดกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเจริญทางวัตถุ การแข่งขันกันสูงในอาชีพการงาน ความเอารัดเอาเปรียบกัน ความโลภบริโภคนิยม ความทันสมัยของเทคโนโลยี ปัญหาสังคมอีกจำนวนมากมาย มุ่งประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วม เป็นต้น ลดการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ ให้น้อยลง ส่วนการตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงานไม่ยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญ และมุ่งมั่นประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดที่ตนเองถนัดให้เต็มศักยภาพ

References

- BhumibolAdulyadej. (2009). **Father's Word: Collection of Royal Guidances and Speeches regarding Sufficiency Economy/Pradabot Foundation. 8th Edition.** Bangkok: Bangkok Press.
- Chaipatana Foundation. (2007). **Sufficiency Economy and New Theories.** Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Phukamchanoad, P. (2012). **The Application of Sufficiency Economy Philosophy for individuals and families Level of Residences in Dusit District, Bangkok.** Research work of Suan Sunandha Rajabhat University.
- Phukamchanoad, P. (2010) **Types of Political Participation of People in Dusit Area, Bangkok.** Research work of Suan Sunandha Rajabhat University.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis. 3 rd ed.,** Tokyo: Harper.

Author :

Phusit Phukamchanoad
Social Innovation Management
Faculty of Humanities and Social Science
Suan Sunandha Rajabhat University
Tel. 0-2160-1316
email : phusit.ph@ssru.ac.th

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

The Relationships between Demographic Characteristics, Professional Characteristics, Social Characteristics and Self- Leadership of the Officers of Sub-District Administrative Organization of Muang Udon-Thani District, Udon-Thani Province ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้าน อาชีพ คุณลักษณะด้านสังคม และภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ปัญญารัตน์ ปานทอง¹

ABSTRACT

The objectives of this research were to find out the antecedent factors on demographic, professional, social characteristics related with self-leadership: and the leadership levels related with the officers of sub-district Administrative Organization of Muang Udon-Thani Province, Udon-Thani Province.

The population in this research was eighty-nine officers of sub-district Administrative Organization statistical tools using for gathering data was questionnaire. The result of the research revealed that (1) the majority of respondents were male, ages among 41-50 years old, graduated in master degree, married, periods of work among 11-15 years and average salary among Baht 20,001- Baht 30,000 the leadership levels in overall was in moderate level.

The results in each aspect were in constructive thinking strategy, behavior strategy,

and nature reward strategies respectively. The hypothesis test revealed that. The period of work was related with behavior strategy in moderate level, the officers who had worked for eleven to fifteen years had worked with behavior strategy in higher moderate level and the period of work was related with constructive thinking strategy in moderate level, the officers who had worked for eleven to fifteen years had worked with constructive thinking strategy in higher moderate level, and besides were not related.

Keyword: Self-Leadership, Demographic Characteristics, Professional Characteristics, Social Characteristics, Udon-Thani

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พร้อมกับวิเคราะห์ระดับ

¹ดร.ปัญญารัตน์ ปานทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข
โทรศัพท์ 0905738761, e-mail : panyaratana@hotmail.com

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ภาวะผู้นำของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 89 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชายอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาโท ส่วนใหญ่สมรส มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท ภาวะผู้นำตนเองฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 1 คือ ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ อันดับที่ 2 คือ ด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคมกับภาวะผู้นำตนเองฯ พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง (0.517) เช่น ดำรงตำแหน่งระหว่าง 11-15 ปีขึ้นไป มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมในระดับปานกลาง (0.509) และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง (0.512) ผู้ดำรงตำแหน่งระหว่าง 11-15 ปีขึ้นไป มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ในระดับปานกลาง (0.504) เป็นต้น

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำตนเอง, คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร , คุณลักษณะด้านอาชีพ, คุณลักษณะด้านสังคม, อุดรธานี

บทนำ

ปัจจุบันแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รับการพัฒนาในการปรับโครงสร้าง การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณให้ได้สัดส่วนกับการบริหารตามภารกิจเพิ่มมากขึ้น แต่ในการปฏิบัติของบุคลากรที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตามความคาดหวังของประชาชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559) เนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำงานเชื่อมโยงกับภาคราชการ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ที่มีความต้องการหลากหลาย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559) และการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีความแตกต่างด้านอำนาจหน้าที่การใช้ทรัพยากรและองค์ความรู้ที่ต้องอาศัยการบูรณาการและการประยุกต์ตามศักยภาพในพื้นที่ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559)

ดังเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ที่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ไปสู่การปฏิบัติสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งในระดับพื้นที่ ท้องถิ่น และชุมชน ทั้งด้านการจัดทำนโยบาย การกำหนดประเด็นพัฒนาเชื่อมโยงระหว่างนโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาพื้นที่ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และพัฒนาท้องถิ่น และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนดังกล่าว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559) การมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคม และพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรภาครัฐและบุคลากรองค์การส่วนปกครองท้องถิ่นให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (แผนพัฒนา

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559) รวมทั้งบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และใกล้ชิดกับประชาชน จะต้องมีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาระดับพื้นที่อย่างเข้มแข็งและให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด เพราะเป็นเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559)

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบูรณาการนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับพื้นที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2556) ท้องถิ่นและชุมชนต้องอาศัยการทำงานที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานทั้งการมีศักยภาพของตนเองและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2556) นอกจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีองค์ความรู้และสมรรถนะในการปฏิบัติงานแล้วจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำตนเองในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2555) จึงจะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลได้มากยิ่งขึ้น (Neck C.P. & Houghton, J.D. 2006) ดังนั้นภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ คุณลักษณะด้านสังคม และภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้เพราะเป็นองค์กรที่ให้บริการประชาชนอย่างใกล้ชิดเป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดและมีตำบลถึง 21 ตำบล และจังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดใหญ่ในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ของประเทศไทย (สำนักงานจังหวัดอุดรธานี, 2556) จะต้องทำการประเมินจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระดับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองคลังและผู้อำนวยการกองช่างและหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามโครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการแจกแบบสอบถามเป็นการประเมินจากบุคลากรหลายฝ่ายข้อค้นพบที่สำคัญจะเป็นประโยชน์ต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการสร้างภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการยกระดับการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพและคุณลักษณะด้านสังคม

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย

อนึ่ง จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยนี้จึงมีแนวคิดในการวิจัย ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

วิธีการศึกษา

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองช่างและหัวหน้าส่วนราชการที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จำนวน 89 คนโดยผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาโท ส่วนใหญ่สมรส มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี และมีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท ภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่หนึ่งคือ ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ อันดับที่สองคือ ด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมและอันดับสุดท้ายคือ ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติตามลำดับ และมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่หนึ่งคือด้านการสังเกตตนเอง อันดับที่สองคือ ด้านการให้รางวัลตนเอง อันดับสามคือ ด้านการตั้งเป้าหมายตนเอง และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการปฏิบัติตนเอง ตามลำดับ
2. ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่หนึ่งคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความสนุก อันดับที่สองคือ ด้านการมีความรู้สึกว่ามีความสามารถ อันดับสามคือ ด้านการปฏิบัติงานด้วยความพอใจ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีความรู้สึกในการควบคุมตนเองตามลำดับ
3. ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่หนึ่งคือ ด้านการพูดเชิงสร้างสรรค์กับตนเอง อันดับที่สองคือ ด้านการปรับปรุงระบบความเชื่อ อันดับสามคือ ด้านการวิเคราะห์ตนเอง และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีจินตนาการส่งผลลัพธ์ความสำเร็จ ตามลำดับ.

ถัดมา คือ ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคมกับภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกัน จะมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม และ ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันเป็นต้น

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าสาเหตุที่ภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งต่อความสำเร็จของงานมากกว่าการทำงานมุ่งพัฒนาคนที่ต้องใช้ระยะเวลาเป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกับกลุ่มบุคคลและประชาชนที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาได้ไม่เต็มที่

แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ว่าด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทราบว่า สาเหตุที่ภาวะผู้นำตนเอง ด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นเพราะการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการทำงานตาม

ภาระหน้าที่รับผิดชอบที่มีกฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงาน เน้นความถูกต้องตามกฎหมายเป็นหลัก ส่วนยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมหรือการบริหารจัดการตนเองได้นำมาใช้ในอัตราส่วนปานกลางจึงทำให้ยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อธิบายสาเหตุที่ภาวะผู้นำตนเอง ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นเพราะการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการทำงานในพื้นที่ชุมชนชนบทที่มีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และการดำรงชีวิตตามธรรมชาติเป็นพื้นฐาน จึงทำให้ภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลางและใน ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทัศนะว่า สาเหตุที่ภาวะผู้นำตนเอง ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่ทำงานตามภารกิจที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมอบหมายในเชิงนโยบาย ที่หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องนำนโยบายไปปฏิบัติจึงทำให้บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

อนึ่ง ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากร คุณลักษณะด้านอาชีพ และคุณลักษณะด้านสังคมกับภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงมีประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ว่า เพศของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แตกต่างกันจะมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้

รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากเพศไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วยและทุกคนเสมอภาคกันในการทำงาน อย่างไรก็ตาม เมื่อเน้นที่ปัจจัยด้านอายุของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความแตกต่างกันพบว่าจะมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ และด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากอายุไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วยและที่สำคัญคือ ทุกคนมีความเสมอภาคในทุกด้านตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540) ถัดมา คือ การศึกษาของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

สถานภาพของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานภาพการสมรสไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรมและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้น ด้านการให้รางวัลโดยธรรมชาติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนานย่อมทำให้เข้าถึง เข้าใจ และพัฒนาตนเองได้มากกว่าบุคคลที่มี

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งน้อยกว่า ส่วนการให้รางวัลโดยธรรมชาติอาจทำให้ความมั่นใจในตนเองสูง จึงทำให้ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีผลต่อภาวะผู้นำตนเอง ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ

รายได้ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้ไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ความเป็นคนชอบสังคมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นคนชอบสังคมไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ความเป็นคนซื่อตรงต่อหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นคนซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ความเป็นคนรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นคนรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ความเป็นคนมีความมั่นคงในอารมณ์ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นคนมีความมั่นคงในอารมณ์ของบุคลากรไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ความเป็นคนเปิดรับประสบการณ์ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติและด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นคนเปิดรับประสบการณ์ไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น เป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติ มาตรา 282 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มาตรา 283 ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ย่อมมีสิทธิได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม สะท้อนให้เห็นถึงการมีสิทธิ ความเสมอภาค แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยในภาพรวมอภิปรายผลได้ใน 3 ด้านดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากรของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมี ภาวะผู้นำตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านประชากรของบุคลากรไม่มี

อิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันไป ภาวะผู้นำตนเองไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและรายได้ไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย ยกเว้นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์กับ ภาวะผู้นำตนเองด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม และด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ โดยส่วนมากเป็นบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปีขึ้นไป เพราะระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่นานขึ้น มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จึงส่งผลต่อความสัมพันธ์ด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ประกอบกับ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่นานขึ้น ทำให้บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสะสมประสบการณ์จากการปฏิบัติงานตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่างๆ จึงส่งผลต่อความสัมพันธ์ด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์

คุณลักษณะด้านสังคมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันไป ภาวะผู้นำตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะด้านสังคมไม่มีอิทธิพลเพียงพอโดยลำพัง ต้องอาศัยปัจจัยอื่นมาสนับสนุนร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารการพัฒนา ด้านการพัฒนาชุมชนและชนบทโดยใช้วิธีตามแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนาคน การเรียนรู้ทางสังคม การรับรู้ทางสังคมเกี่ยวกับกฎระเบียบตนเองและทฤษฎีภาวะ

ผู้นำตนเองที่ให้ความสำคัญด้านยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ด้านยุทธศาสตร์การให้รางวัลโดยธรรมชาติ และด้านยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์และในการพัฒนาบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นหน่วยงานพัฒนาชุมชนและใช้วิธีการพัฒนาชุมชนทั้งใน ด้านทฤษฎี การปฏิบัติ การทำงานร่วมกับกลุ่มจะทำให้เกิดการเรียนรู้และควรให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่จัดกิจกรรมในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม ดังกล่าว สามารถกำหนดนโยบาย กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีเป้าหมายให้ชุมชนรวมกลุ่มเป็นองค์กรทำหน้าที่กำหนดแนวคิด เป้าหมายและมีการวิเคราะห์ศักยภาพตนเองรวมทั้งแก้ไขปัญหา ส่วนราชการในส่วนกลางและภูมิภาคเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านวิชาการงบประมาณช่วยเหลือในกรณีที่เกิดขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องการขอความช่วยเหลือ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีแผนยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการที่สามารถทำงานร่วมกับส่วนกลางภูมิภาครัฐวิสาหกิจ เอกชน และชุมชน ที่ควรให้มีการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรระดับนโยบาย ระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติการ สัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรส่วนกลาง ภูมิภาค และมีนโยบายให้หน่วยงานองค์การของภาครัฐเข้าร่วมสนับสนุนและพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในกิจกรรมการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ตำบลหมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ การไฟฟ้า โครงการป่าไม้อุทยานควรให้ตำบลหมู่บ้านได้มีกิจกรรมร่วมด้วยในการพัฒนาในพื้นที่ตนเองซึ่งสามารถจัดทำได้โดยการบูรณาการแผนงานโครงการในการปฏิบัติงานร่วมกันขณะเดียวกันควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำเสนอปัญหาการแก้ไขปัญหา ร่วมกับองค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

สถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการ แก้ไขปัญหาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

จากผลการศึกษาเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทย และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาการ สร้างภาวะผู้นำตนเองให้กับบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบลทั้งระดับ ผู้บริหารด้านนโยบาย ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น ระดับผู้บริหารองค์การ ได้แก่ ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ ผู้ปฏิบัติงาน ให้มีภาวะผู้นำตนเองทั้งด้านการมี ยุทธศาสตร์เชิงพฤติกรรม ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย ตนเอง การสังเกตตนเอง การให้รางวัลตนเอง และการ ปฏิบัติตนเอง ด้านการมียุทธศาสตร์การให้รางวัลโดย ธรรมชาติ ได้แก่ การปฏิบัติงานด้วยความพอใจ การ ปฏิบัติงานด้วยความสนุก การมีความรู้สึกในการมี ความสามารถตนเอง และการควบคุมตนเอง ด้าน ยุทธศาสตร์ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การมี จินตนาการในผลลัพธ์ความสำเร็จ การพูดเชิง สร้างสรรค์กับตนเอง การปรับปรุงระบบความเชื่อและ การวิเคราะห์ตนเอง ภาวะผู้นำตนเองของบุคลากรเป็น แนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงานองค์การ บริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลมาก ยิ่งขึ้น

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการวิจัยร่วมกับ สถาบันการศึกษาในประเด็นปัญหาการบริหารและ กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความรู้และ นำไปสู่การศึกษาในสถาบันการศึกษาเพื่อทำการวิจัย และเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้มีรูปแบบการบริหารงานในการแก้ไข ปัญหาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และควรมีคู่มือการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรองค์การ บริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการ

บริหารการพัฒนา และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความ สามารถในการพัฒนาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555- 2559**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2555) **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555- 2559** กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง
- Manz, C.C.& Neck, C.P. (1999). **Mastering Self- Leadership Empowering Yourself for Personal Excellence** Third Edition Peason Prentice Hall.
- Manz, C.C. (1992). **Mastering Self-Leadership Empowering Yourself for Personal Excellence**. Prentice-Hall, Inc.

Translated in Thai References

- National Economic and Social Development Board (2011). **The Eleventh National Economic and Social development Plan 2012-2016**. Bangkok
- National Economic and Social Development Board Office of the Prime Minister (2012) **Summary of the Eleventh National Economic and Social Development Plan 2012-2016**. Bangkok

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Author :

Panyarattana Panthong

Dean of Graduate School, Thongsook College

Tel. 0905738761, e-mail :

panyaratana@hotmail.com